herpy

GEKONY

Koch's giant day gecko

Phelsuma kochi

Phelsuma kochi to duży, zielony gekon dzienny z suchych lasów północno-zachodniego Madagaskaru. Jest nieco mniejszy od lepiej znanego *Phelsuma grandis* i utrzymuje się go w podobny sposób, ale żyje w suchszym klimacie. Jest aktywny w dzień, potrzebuje UVB i ciepłego miejsca do wygrzewania się, a przy tym jest raczej zwierzęciem do obserwowania niż do brania na ręce.

Rodzina: Gekkonidae Dawna nazwa: *Phelsuma madagascariensis kochi*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**20-24 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**8-15 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Nadrzewny**
Środowisko	**Suchy las**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**60 × 60 × 120 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**26-30 °C**
Miejsce wygrzewania	**32-35 °C**
Temperatura w nocy	**22-25 °C**
Wilgotność	**50-70%**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 3
Pokarm	**Owady, owoce, nektar i gotowa karma**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Dojrzałość płciowa	**12-14 miesięcy**
Wielkość zniesienia	**1-2 jaj**
Inkubacja	**48-80 dni** przy 27-29 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik II**
Załącznik unijny	**Załącznik B**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Phelsuma kochi należy do dużych gekonów dziennych. Osiąga do około 24 cm długości łącznie z ogonem, a samce są większe od samic, mają większą głowę i masywniejsze ciało. Podstawowe ubarwienie jest zielone, a gatunek należy do grupy skupionej wokół *Phelsuma madagascariensis*. Jak inne gekony dzienne ma okrągłe źrenice, nie ma ruchomych powiek, a jego cienka, aksamitna skóra łatwo ulega uszkodzeniu.

Robert Mertens opisał go w 1954 roku jako podgatunek *Phelsuma madagascariensis kochi*, a od 2007 roku jest uznawany za odrębny gatunek. Epitet gatunkowy honoruje Karla Ludwiga Kocha-Isenburga, który zebrał okazy typowe. Zwierzęta dostępne w handlu nie zawsze są pewnie oznaczone i zdarzają się pomyłki z *Phelsuma grandis* i *Phelsuma madagascariensis*.

Gekon jest płochliwy i szybki. Długo siedzi nieruchomo na pniach i grubych gałęziach, czekając na zdobycz. Każdy samiec ma własne terytorium, które częściowo pokrywa się z terytoriami samic, dlatego nie należy trzymać razem dwóch samców.

Występowanie i środowisko

Phelsuma kochi występuje wyłącznie w północno-zachodniej części Madagaskaru. Jest znany z okolic Mahajangi (Majunga), Tsaramandroso i Ambahanbongo, a miejscem typowym jest Maevatanana w głębi lądu, na południe od Mahajangi.

Mapa obejmuje obszar między Maevataną a wybrzeżem w Mahajandze.

> **Naturalny zasięg:** Madagaskar.

ŚRODOWISKO

Phelsuma kochi żyje w suchym lesie liściastym zrzucającym liście w północno-zachodnim Madagaskarze. W tym regionie występuje wyraźna pora deszczowa, mniej więcej od listopada do kwietnia, oraz długa pora sucha bez opadów, podczas której las traci dużą część liści. Gekon przebywa na wysokich, grubych drzewach i rzadko schodzi na ziemię.

Jego temperatura ciała podąża za temperaturą powietrza i rzadko się wygrzewa. Gdy powietrze jest bardzo gorące, temperatura jego ciała jest niższa od temperatury otoczenia. Poluje z zasadzki, siedząc nieruchomo w stałym miejscu i chwytając przechodzącą zdobycz: owady i inne drobne zwierzęta. Młode spotyka się tylko w porze deszczowej, a w porze deszczowej dorosłe osobniki trudniej wypatrzyć.

Hodowla

TERRARIUM

O utrzymaniu *Phelsuma kochi* wiadomo niewiele, dlatego wartości podane w tym poradniku zapożyczono od blisko spokrewnionego *Phelsuma grandis*.

Pojedynczy gekon potrzebuje wysokiego terrarium o wymiarach co najmniej 60 × 60 × 120 cm (długość × szerokość × wysokość). Para potrzebuje więcej miejsca i wielu kryjówek. Wysokość jest ważniejsza niż powierzchnia dna, ponieważ gatunek żyje na pionowych pniach i grubych gałęziach.

Urządź terrarium grubymi rurami bambusowymi, pionowymi i ukośnymi gałęziami oraz roślinami o dużych, mocnych liściach, np. sansewierią, epipremnum i bromeliami. Bambus służy jako miejsce do wygrzewania się, kryjówka i miejsce składania jaj. Oświetlenie i lampę grzewczą umieść poza zasięgiem zwierzęcia i zapewnij cień w środku dnia.

Jako podłoże sprawdza się 10 cm ziemi bez nawozów zmieszanej z włóknem kokosowym, najlepiej w formie podłoża bioaktywnego ze skoczogonkami i równonogami, przykrytego suchymi liśćmi. Unikaj drobnego żwiru i luźnych kawałków kory, które mogą zostać połknięte. Terrarium musi mieć dobrą wentylację oraz szczelnie zamykane drzwi i pokrywę.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

TEMPERATURA

W dzień temperatura w terrarium powinna wynosić 26-30 °C, a w miejscu do wygrzewania się 32-35 °C. W nocy powinna spadać do 22-25 °C. *Phelsuma kochi* pochodzi z suchego i ciepłego obszaru i dobrze znosi wyraźny nocny spadek temperatury.

Mierz temperaturę termometrami cyfrowymi przy miejscu do wygrzewania się i niżej w terrarium, a lampę umieść tak, aby żadne miejsce, na którym gekon siada, nie przekraczało 35 °C. Źródło ciepła zawieś nad siatkową pokrywą w pewnej odległości, aby zwierzę nie mogło się poparzyć. Jeśli gekon siedzi z otwartym pyskiem albo chowa się przez cały dzień, jest za gorąco.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić 50-70 %, mierzona w środkowej części terrarium, i może spadać w ciągu dnia. *Phelsuma kochi* pochodzi z suchego obszaru i nie znosi stale nasyconego powietrza. Zraszaj obficie rano i wieczorem, tak aby liście i gałęzie pokryły się kroplami. Gekon zlizuje krople i jest to jego najważniejszy sposób picia.

Na półce do karmienia można postawić płytką miseczkę ze świeżą wodą i wymieniać ją codziennie. Jeśli krople nadal są na szybach następnego ranka, wymiana powietrza jest zbyt słaba albo zraszasz za dużo.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

OŚWIETLENIE I UVB

Phelsuma kochi jest aktywny w dzień i potrzebuje UVB. Użyj świetlówki T5 o takiej mocy i w takiej odległości, aby przy najwyżej położonych miejscach, na których gekon siada, indeks UV wynosił 3-4 (strefa Fergusona 3), i najlepiej mierz go miernikiem indeksu UV. Reszta terrarium powinna pozostawać w cieniu, aby gekon zawsze mógł schronić się przed

światłem. Wymieniaj świetlówkę po czasie podanym przez producenta, często po roku.

Światło powinno być włączone przez 13 godzin latem i 11 godzin zimą, najlepiej z wyłącznikiem czasowym; warto też uzupełnić je jasną świetlówką dzienną. W nocy powinno być ciemno.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Phelsuma kochi zjada zarówno owady, jak i słodkie pokarmy. Jako pokarm podstawowy podawaj świerszcze, karaczany, szarańczę i jedwabniki, lekko oprószone wapniem przed każdym karmieniem, i wybieraj owady nie szersze niż odstęp między oczami zwierzęcia. Uzupełniaj dietę gotowym pokarmem dla gekonów owocożernych, rozrobionym na gęstą papkę i podanym w płytkiej miseczce na półce do karmienia.

Młode dostają owady codziennie, a gotowy pokarm co drugi dzień. Dorosłym wystarczą owady dwa-trzy razy w tygodniu i gotowy pokarm raz w tygodniu. Samice rozpłodowe potrzebują dodatkowego wapnia przez cały sezon. Dbaj o urozmaiconą dietę i dostosowuj ilości do sylwetki zwierzęcia, tak aby nie było ani chude, ani otyłe.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Phelsuma kochi jest płochliwy i szybki i słabo nadaje się do brania na ręce. Skóra jest cienka i może się rozerwać, jeśli zwierzę zostanie chwycone, dlatego pozwól mu dobrowolnie wejść na dłoń zamiast je łapać. Jeśli musisz przenieść zwierzę, zwab je do pojemnika.

Dorosłe osobniki trzymaj pojedynczo lub w parze w większym terrarium z wieloma kryjówkami. Samców nigdy nie wolno trzymać razem, ponieważ walczą do krwi. Także partnerzy w parze mogą się odrzucać i wtedy trzeba ich rozdzielić. Zestresowane zwierzę ciemnieje, chowa się lub przestaje jeść.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

U *Phelsuma kochi* samce są większe od samic i mają dobrze rozwinięte pory na spodniej stronie ud. Samice mają słabiej zaznaczone pory albo nie mają ich wcale. Zwierzęta są zwykle gotowe do rozrodu w wieku 12-14 miesięcy, ale samice powinny osiągnąć pełne rozmiary przed złożeniem jaj, ponieważ składanie jaj wyczerpuje ich zapasy wapnia.

GODY I KOPULACJA

Zdrową, zaaklimatyzowaną parę łączy się w dużym terrarium z wieloma kryjówkami. Kopulacja następuje sama, a samiec może gryźć samicę w kark. Jeśli samica jest stale goniona albo pojawiają się rany, parę trzeba rozdzielić. Chłodniejszy, suchy okres z nieco krótszym dniem naśladuje porę suchą i może pobudzić rozród. Roczny rytm gatunku w terrarium nie jest udokumentowany.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica *Phelsuma kochi* składa jednorazowo jedno lub dwa jaja o twardej skorupce, które często są ze sobą zlepione. Nie są przyklejane do podłoża, więc łatwo je przenieść. Samica najchętniej składa je w zagłębieniach, np. w rurze bambusowej lub w nasadach liści sansewierii. Ile zniesień składa w ciągu roku, nie zostało udokumentowane; u *Phelsuma grandis* zniesienia pojawiają się w odstępach kilku tygodni przez cały sezon.

Przez cały sezon zapewnij samicy dużo owadów i wapń z D3. Wyjmuj jaja do inkubacji, ponieważ dorosłe osobniki mogą zjadać świeżo wyklute młode.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

INKUBACJA

Umieść jaja w małym, wentylowanym pojemniku na wilgotnym wermikulicie, nie obracając ich. Utrzymuj temperaturę 27-29 °C i wilgotność około 60 %. W temperaturze około 28 °C wyklucie następuje zwykle po 55-65 dniach, a w zależności od temperatury może trwać od 48 do 80 dni. U gekonów dziennych temperatura wpływa na płeć, ale jak silny jest ten efekt u *Phelsuma kochi*, nie zostało udokumentowane.

ODCHÓW MŁODYCH

Młode są po wykluciu małe i delikatne. Każde młode trzymaj w małym, wilgotnym pojemniku z wentylacją siatkową, kawałkiem bambusa i rośliną, i zraszaj codziennie. Od pierwszego tygodnia podawaj drobne owady, takie jak muszki owocowe i świeżo wyklute świerszcze, oprószone wapniem, a co drugi dzień rzadki gotowy pokarm.

Trzymaj młode oddzielnie od dorosłych, które mogą je zjeść. Młode z tego samego zniesienia mogą przebywać razem, dopóki są małe, ale samce trzeba rozdzielić, gdy zbliżają się do rozmiarów dorosłych.

Zdrowie i częste błędy

Phelsuma kochi jest odporny, ale ma delikatną skórę, a większość problemów wynika z błędów w utrzymaniu. Typowe z nich to:

- Za mało wapnia, D3 i UVB, co prowadzi do miękkich szczęk, wygiętych kończyn i drżenia. Szczególnie narażone są samice rozpłodowe.
- Za niska temperatura lub wilgotność, co powoduje słaby apetyt i problemy z linieniem.
- Stale mokre warunki i pleśń, które prowadzą do infekcji skóry.
- Walki między samcami lub niedobrane pary, co skutkuje ranami i utratą ogona.
- Rozdarcia skóry, gdy zwierzę zostanie chwycone.

Zdrowe zwierzę jest aktywne, ma jasne oczy i pełny ogon. Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli gekon chudnie, przestaje jeść albo jest osowiały i ciemny.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.